

Зібрати масу

Новий Кодекс України з процедур банкрутства дає достатньо інструментів для захисту прав кредитора у випадку виведення боржником цінного майна з метою уникнення його включення до ліквідаційної маси

Олесь ЄВТЄЄВ • «Юридична практика»

Однією з основних «дійових осіб» процесу врегулювання проблемної заборгованості є виконавча служба

Прошло півтора року від моменту набуття чинності Кодексом України з процедур банкрутства (КУЗПБ, Кодекс), яким сформовано нове правове поле в цій галузі. Професійна спільнота вже напрацювала певний досвід застосування норм цього Кодексу для врегулювання проблемної заборгованості, якими ми попросили поділитися з читачами нашої газети. Про можливості, які дає Кодекс боржникам, кредиторам та іншим учасникам процедури банкрутства, говорили експерти юридичного ринку.

Розповідаючи про аспекти кредитної угоди, які потребують особливої уваги, щоб не потрапити в боргову яму, **Анна Пархоменко**, заступник директора юридичного департаменту Moneyveo, наголосила, що, беручи в борг, завжди необхідно звертати увагу на загальну вартість кредиту, адже нерідко зустрічаються договори, в яких у різних місцях «зашито» додаткові комісії та платежі. **Анна Власенко**, юрист ЮФ AVELLUM, зазначає, що кредитор, який тільки розглядає питання ініціювання процедури банкрутства щодо недобросовісного боржника, має насамперед пересвідчитись у її доцільності з погляду перспектив отримання заборгованості в принципі. Даючи поради кредиторам щодо того, які механізми варто задіяти для недопущення виведення боржником ліквідних активів, **Андрій Ілюк**, радник TEFFI Law Firm, підкреслив, що активний моніторинг стану свого контрагента, особливо коли за таким контрагентом обліковується прострочена заборгованість, має стати незмінним правилом будь-якого бізнесу. На думку **Вадима Кізленка**, радника, адвоката, арбітражного керуючого ЮФ «Ілля-

шев та Партнери», найбільш ефективним способом захисту прав кредиторів є отримання кредитором ліквідного майна боржника в іпотеку/заставу. Підвищенню шансів на поповнення коштів на балансі боржника з метою їх подальшого спрямування кредитором сприятиме збільшення кола осіб, які несуть субсидіарну відповідальність, переконана **Вікторія Михайлова**, адвокат L.I.Group. Якщо ж виведення ліквідного майна все-таки відбулося ще до моменту вжиття заходів забезпечення, то, за словами **Максима Галана**, адвоката, старшого юриста EQUITY, кредитор завжди може звернутись із позовом про недійсність відповідного правочину. На думку **Андрія Трембича**, адвоката АФ «Грамацький і Партнери», законодавець подбав і про борги, які перебувають уже на стадії примусового стягнення, але зробив це вельми своєрідним чином, надавши односторонній реструктуризації, передбаченій Законом України № 1381-IX, ще й зворотної дії в часі.

Щоб спати спокійно

Анна ПАРХОМЕНКО, заступник директора юридичного департаменту Moneyveo

Кредитні угоди зазвичай дуже довгі, мають інколи купу посилань на інші документи. Докладно ознайомитися з ними без юридичної освіти зазвичай доволі складно.

У будь-якому разі є такі моменти, які обов'язково необхідно знайти в тексті, для того щоб спати спокійно.

По-перше, це дата платежу чи платежів, залежно від типу кредиту, та сума платежу. Важливо правильно розраховувати свої сили, для того щоб справді в цю дату можливо було здійснити необхідного розміру платіж.

По-друге, завжди треба звертати увагу на загальну вартість кредиту. Нерідко зустрічаються договори, в яких у різних місцях «зашито» додаткові комісії та платежі. Знайти їх швидко майже нереально. Однак саме загальна вартість кредиту, яку зобов'язані зазначати всі кредитори, покаже реальну суму, яку необхідно буде заплатити за користування кредитом, уже включаючи абсолютно все, що прописано в договорі. Це допоможе прийняти рішення, чи взагалі брати саме цей кредит, чи, можливо, краще пошукати інші умови.

Боргові ями зазвичай формуються саме із ситуацій, коли не здійснюється платіж згідно з погодженим графіком. Однак часто ніхто не знає, що сам кредитор насправді передбачає різноманітні інструменти, завдяки яким можна і перенести дату платежу, і здійснити розстрочення суми тощо. Тому для того щоб не ховатися від проблеми, в разі виникнення обставин, за яких виконання зобов'язань неможливе, спілкуйтесь зі своїм кредитором. Відповідно, по-третє, тримайте під рукою номер телефону кол-центру кредитора.

Контролювати боржника

Вадим КІЗЛЕНКО, радник, адвокат, арбітражний керуючий ЮФ «Ілляшев та Партнери»

Не допустити виведення ліквідних активів боржником за звичайних обставин кредитор не має можливості, оскільки відповідно до статті 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю. Тобто в будь-який час боржник має право відчужити належне йому майно.

Найбільш ефективним способом захисту прав кредиторів, на мою думку, є отримання кредитором ліквідного майна боржника в іпотеку/заставу. В такому випадку боржник зможе відчужити заставне майно виключно за згодою заставного кредитора. У разі відкриття справи про банкрутство кредитор матиме право задоволення своїх грошових вимог першочергово за рахунок продажу заставного майна, водночас мораторій на задоволення відповідних вимог закінчується зі спливом 170 днів із моменту відкриття справи про банкрутство.

Переконати суд у необхідності вжити заходів забезпечення вимог кредиторів можливо шляхом кропіткої роботи зі збирання доказової бази та наведення беззаперечних аргументів, що нежиття таких заходів ускладнить або зробить

неможливим захист прав та інтересів учасників справи.

З метою оперативного реагування на відчуження нерухомого майна боржником кредитори мають змогу, зокрема, скористатися послугою «смс-маяк».

Якщо кредиторам стало відомо про відчуження боржником ліквідного майна, вони мають право ініціювати процедуру банкрутства і в процесі оспорити правочини з відчуження цього майна, які укладено за три роки до відкриття провадження у справі, як на загальних підставах (передбачених Цивільним кодексом України), так і на спрощених підставах (передбачених Кодексом України з процедур банкрутства).

У переважній більшості справ кредитори мають змогу отримати задоволення своїх вимог, розмір яких залежить, зокрема, від якості та активності їх дій. Для задоволення вимог у якомога більшому розмірі кредитори повинні користуватися всіма правами, наданими законодавством: сприяти арбітражному керуючому в проведенні фінансового аналізу стану підприємства, виявленні ознак доведення до банкрутства. У разі наявності відповідних ознак спонукати арбітражного керуючого до подання заяви про притягнення посадових осіб до субсидіарної відповідальності.

На жаль, в Україні існують поодинокі випадки, коли підприємство, зайшовши в банкрутство, має змогу відновити свою платоспроможність. Це винятки з правил. Тому навряд кредитор слід перейматися відновленням платоспроможності, це зона відповідальності менеджменту підприємства. Насамперед у справі про банкрутство кредитор має бути націлений на якнайповніше і якнайшвидше задоволення своїх вимог. Водночас, якщо є можливість відновити платоспроможність підприємства і за рахунок цього отримати таке саме або більше задоволення своїх грошових вимог, я б однозначно віддав перевагу відновленню платоспроможності.

Використовувати наявні інструменти

Андрій ІЛЮК, радник TEFFI Law Firm

Активний моніторинг стану свого контрагента, особливо коли за таким контрагентом обліковується прострочена заборгованість, має стати незмінним правилом будь-якого бізнесу. Сьогодні в публічних реєстрах доступна безліч інформації, вчасний аналіз якої дає змогу активно реагувати та застосовувати правові інструменти відповідно до ситуації.

Звідси порада № 1: не будьте пасивним спостерігачем — будьте активним учасником. Урешті-решт, ваші гроші — то ваша турбота.

Залежно від ситуації кредитор може використовувати судовий механізм захисту своїх інтересів із застосуванням процедури забезпечення позову. Такий інструмент є актуальним, коли є очевидним активне виведення ліквідних активів із підприємства-контрагента.

Або ж звертатися одразу із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство контрагента. Справа про банкрутство надає кредитором доступ до низки додаткових інструментів, використання яких перетворює синицю в руках на журавля. Серед них такі: ➔